

УДК 78. 2

Алла Терещенко (Київ, Україна)

ВИДАННЯ, ЩО НЕ ЗАЛИШАЄ БАЙДУЖИМ (про монографію-альбом «Львівський камерний оркестр 1959-2012»)

Львів. Дороге серцю місто, де не лише примхливі абриси дахів і вежі катедр, а й кожен камінчик на Замковій горі, кожна стежка на Кайзервальді промовляють до тебе таємничою мовою спогадів. Місто, що прекрасне завжди – в золоті листопаду, в мареві дощу, у срібній сніговій заметілі. У такому обрамленні закарбувалися в пам'яті роки навчання в консерваторії, ті далекі шістдесяті, що вселяли вселенську надію на щасливі зміни, а властивий творчій молоді креатив набирив шаленого прискорення.

Цього разу спомини зродила монографія-альбом, нове репрезентативне видання, присвячене Львівському камерному оркестру «Академія», що недавно відсвяткував своє п'ятдесятиріччя.

Жадібно гортаю сторінки – скільки знайомих імен, облич, забутих епізодів студентського життя! Які пам'ятні фотографії – моїх однокласників в музичній школі-десятиріччі, однокурсників в консерваторії, друзів, товаришів, колег. Консерваторія, тоді ще на вулиці Чайковського, велика концертна зала, що тоді здавалася в оренду філармонії, а ми, студенти, могли відвідувати не лише концерти, а й репетиції виконавців та колективів, що приїжджали до Львова з усіх республік колишнього Союзу та з-за кордону. Живе звучання музики стало важливою складовою нашого майбутнього мистецького досвіду.

Серед багатьох колективів, що наприкінці п'ятдесятих виступали на головній музичній сцені Львова, був і Московський камерний оркестр Рудольфа Баршая, у якому грало багато молоді. Успіх цього колективу був нечуваним, концерти і спілкування з «баршайвцями» стали справжнім святом, особливо були збуджені їх мистецтвом

студенти-струнники. Тоді й зародилася у них думка-мрія: «а чим ми гірші!» Першою її висловила Діна Москвіт, а ще принесла тодішньому проректорові Арсенію Миколайовичу Котляревському, авторитет якого у всіх новаторських проєктах був беззаперечним, із власної бібліотеки кілька партитур барокової музики для камерного оркестру. З того все й почалося. Ідею підхопила професура кафедри: професор Дмитро Лекгер, тогочасний ректор Зенон Дашак, який домігся офіційного затвердження статусу новоствореного колективу, блискуча скрипачка Олександра Деркач, яку запросили його очолити.

Йшли роки, мінявся склад оркестру: колишні студенти вже стали доцентами та професорами, однак продовжували виступати, поряд із здібною студентською молоддю. В оркестрі і сьогодні грають студенти та педагоги і молоді здібні музиканти, грають своє мистецтво в атмосфері постійного удосконалення і пошуків. Оркестр змужнів, набрав нових обертонів. На зміну Олександрі Пилипівні його керівником стає її випускник, прекрасний скрипаль Матіс Вайцнер, який від початку і 30 років поспіль, як і всі у цьому колективі, працював безоплатно, за покликом душі. Керівниками і концертмейстерами Львівського камерного в різні часи були також Володимир Заранський та Артур Микитка, який і сьогодні є одним із очільників цього колективу. Його постійними солістами виступали віолончелістка Харитина Колесса, клавесиністка Віра Вайцнер, арфістка Одарка Вошак, гобоїст Слава Цайтц, скрипалі Лідія Шутко, Михайло Стріхарж, Володимир Заранський, Артур Микитка, Богдан Каськів, Тіна Лапсюк, Петро Дроща, піаністи Олександр Ейдельман, Кето Хучуа, Тереса Старух, органіст Самуїл Дайч, вокалісти Людмила Божко, Володимир Ігнатенко, Ніна Тичинська, Тетяна Карпатська та багато інших.

Подією для міста стали виступи колективу з колишніми львів'янами, світовими зірками: Сергієм Ейдельманом, Олегом Крисуою, Юрієм Башметом, Олександром Слободяником, а також із знаними музикантами світового культурно-мистецького простору: скрипалем Гідомом Кремером, піаністами Вірою Горностаєвою, Віктором Третяковим, диригентом Саулюсом Сондецькісом й іншими. Так склався цей елітарно-вишуканий і, водночас, напрочуд демократичний колектив.

Швидко спливали роки і от на порозі – полудень віку. Духовний клімат Львова, творча атмосфера в консерваторії, тепер вже Львівській національній музичній академії, сприяли розвитку колективу. За плечима чимало перемог на фестивалях і конкурсах, десятки

реалізованих творчих задумів, сотні концертів. Від 2005 львівський камерний одержав нову назву – «Академія», що якнайкраще акцентує традиційно існуючий в колективі нерозривний зв'язок освітнянських проблем і високохудожньої академічної творчості. В оркестрі – вже нові учасники і нові керівники – фанатично відданий цьому колективу, чудовий музикант, концертмейстер Артур Микитка, художній керівник – відомий композитор Мирослав Скорик. За диригентським пультом – талановитий керманіч, автор багатьох цікавих творчих проєктів, ректор Львівської музичної академії скрипаль Ігор Пилатюк. Сьогодні на концертних афішах «Академії» вже чимало нових прізвищ, з оркестром грають молоді лауреати багатьох міжнародних конкурсів: Анастасія та Назарій Пилатюк, Остап та Юрій Шутко, Анна Савицька, Жанна Микитка, Андрій Карп'як. З оркестром працюють диригенти Юрій Луців, Ярема Колесса, Юрій Бервецький, Кирило Карабиць (Україна), Саулус Сондецькіс (Литва), Роман Ревакович (Польща).

До ювілейної дати вийшла друком альбом-монографія, видання досить нетрадиційного синтетичного жанру, що поєднало, як в кінематографі, відео- ряд та Літопис, докладну розповідь про історію, досягнення та сьогодення колективу, творчі біографії його учасників, програми найбільш пам'ятних концертів, відгуки слухачів та критики. Вражає обсяг фотоматеріалу: старі, чорно-білі, переважно «любительські фотки», на яких учасники-фундатори ще зовсім юні, а далі – вони, вже в старшому віці, в оточенні своїх учнів, дітей; професійно бездоганні портрети в кольорі, колективні фото – на львівських пленерах, в розкішних інтер'єрах соборів і палаців – вдома і на гастролях; моменти репетицій, радісних зустрічей друзів після концертів, афіші різними мовами світу, численні дипломи, нагороди, подяки.

Окрім авторів – Артура Микитки та Ігоря Пилатюка, в Літописі-розповіді, природно, беруть участь львівські музикознавці: Люба Кияновська, її науково вивірених і по-журналістськи яскравий матеріал прелюдію вводить до основного викладу монографії, а також Стефанія Павлишин, Наталія Швець-Савицька, Ірина Чернова-Строй, Ліда Мельник та інші, чії розгорнуті фрагменти рецензій органічно доповнюють основний плин переказу. У викладі матеріалу активно є також участь артистів колективу – дуже теплі й цікаві спогади надали авторам Харитина Колесса, Діна Москвіт-Савко, Матіас Вайцнер й інші. Долучили свої враження про оркестр також численні гастролери, учасники концертів, музиканти світової слави,

серед них – Олег Криса, Гідон Кремер, Юрій Башмет, Богодар Которович, Юрій Баршай, Саулюс Сондецкіс та інші.

Значний інтерес у цій книзі становлять так звані додатки. Їх багато, їм належить майже третина основного тексту. Додатки включають і повний перелік усіх учасників оркестру (побіжно нагадаю, що альтистку Литвинову звали Інна, а прізвище одного із віолончелістів – Олексій Бороздін), і ретельно відновлений і належно паспортизований перелік всіх, починаючи від 1960 року, концертів колективу, а також звукозаписів його програм (у музичній редакції Львівського радіо, на телебаченні, платівках, компакт-дисках тощо). Врешті, наведено весь колосальний репертуар оркестру, що охоплює не лише камерну оркестрову творчість композиторів майже всіх країн світу, не лише спеціально скомпоновані для цього колективу композиції львівських та інших українських композиторів, а й численні переклади та аранжування для оркестру творів світової музики різних жанрів. З цього переліку дізнаємося, яку насправді титанічну роботу для поповнення репертуару оркестру протягом багатьох років здійснював його художній керівник, композитор Мирослав Скорик, який, окрім авторських творів, скомпонованих саме для цього колективу, зробив величезну кількість досконалих транскрипцій світової та вітчизняної класики, а також сучасної музики. До цієї роботи, в різний час долучалися також інші львівські композитори, теоретики, виконавці: Віктор Камінський, Артур Микитка, Ярема Якуб'як, Роман Стельмашук, Богдан Бонковський й інші.

Окремо подано досить об'ємну бібліографію (328 позицій) авторських статей і рецензій про оркестр (наведений наприкінці Літопису список джерел, що дублюється в бібліографії видається зайвим). Так само, як і невеличка сода видання, що містить короткі уривки з газетних і журнальних статей з оцінкою роботи оркестру. І хоча в науковому апараті додатків, на жаль, не завжди враховано сучасні вимоги, за змістом вони, безумовно, становлять значний інтерес. І не лише для загалу читачів, на яких врешті і розраховане видання, але й для науковців, майбутніх дослідників камерного виконавства, зокрема й прекрасного львівського оркестру *«Академія»*. Адже 50 – це лише полудень віку. Постійне оновлення колективу забезпечує йому вічну молодість. Попереду – пора подальшого розквіту та нових творчих звершень.